СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 85. Джерзі Ситі, Н. Дж., пятниця, 14-го квітня 1939. No. 85. Jersey City, N. J., Friday, April 14, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГОЛОС ПЕРЕСТОРОГИ

ВАШИНҐТОН. — Бейнбридж Колбі, секретар стейту в кабінеті Вудрова Вилсона, сказав у своїй промові перед зібранням „Синів американської революції", що ті воєнні голоси, що роздаються нині з Вашингтону по Америці та по цілім світі, не віщують для Америки нічого доброго. Він говорив, що зле роблять високопоставлені люди в Вашинґтоні, коли витворюють воєнну горячку та ображують інші народи. Американський нарід цього не хоче і цього не любить. Американський нарід має свої власні турботи й інтереси, до яких в першій мірі належить оборона своїх територій, та доктрини Монро.

ЕКОНОМІЧНА СИЛА АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Професор економічних наук Чарлс Фенвик сказав перед сенатським комітетом заграничних справ, що Америка має на стільки всякого економічного багацтва, що відповідною економічною політикою, бойкотуванням одних, а спомаганням інших, вона моглаб запобігти всякій війні на світі, а також потушити ту, що вже вибухла. Супроти цього він був за зміну невтральнестевого акту та за поширення прав президента помагати економічно одним державам, а відтягати поміч іншим.

НЕ ХОЧУТЬ ОБЕЗПЕЧАТИ КОРАБЛІВ ЇДУЧИХ ДО ІТАЛІЇ І НІМЕЧЧИНИ.

НЮ ЙОРК. — Асекураційні компанії кораблів і корабельного вантажу відтягнули асекураційні поліси для всіх кораблів, що виїздять до німецьких й італійських портів. Вони заявили, що европейське положення чимраз більше заплутується і можливість війни тепер дуже велика. Супроти цього вони не хочуть брати так великого ризика. На інші кораблі, що переїздять через загрожені води вони піднесли асекураційну стопу на 100 до 200 відсотків.

СТРАЙК ВУГЛЕКОПІВ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Внаслідок того, що представники вуглекопних юній і власників копалень не могли прийти до порозуміння відносно підписання нового контракту праці, праця 320,000 вуглекопів в Апалячійській околиці припинилась. Вуглекопи вже не працюють від 1 квітня. Наслідок такий, що всюди відчувається брак вугілля. Найбільший брак є в Вашингтоні, а також в Вест Пойнті. Місто Ню Йорк ще має засоби, але ті засоби вичерпуються. Посадник Ля Ґвардія зголосив свою готовість посередничати поміж вуглекопами і власниками копалень. Джан Люїс, голова вуглекопної юнії, заявив, що коли власники не погодяться на услівя робітників, то юнія тоді вийде на страйк й потягне за собою інших вуглекопів.

СУДДЯ ТОМАС ЗРЕЗИҐНУВАВ.

ВАШИНҐТОН. — Федеральний суддя Томас з округи Конетикат, якого урядування було під слідством прокуратора з Ню Йорку, зрезиґнував. Прокуратор був на сліді зловживань з боку судді Томаса. У вислідї Томас попав у нервовий розстрій і тепер зрезиґнував. Слідство буде продовжатись.

ВИСОКОПЛАТНІ УЧИТЕЛІ МУСЯТЬ ОБТИНАТИ СВОЮ ПЛАТУ.

НЮ ЙОРК. — Вчасі укладання міського буджету представники нюйорських шкіл жалились, що цього року на школи не призначено більше грошей, ніж попереднього року. Вони твердили, що щороку місто видає по кілька міліонів більше грошей на школи, тому, що треба уліпшувати шкільництво і розбудовувати школи. Цього року їм відповіли, що місто знаходиться у фінансових клопотах, тому учителі, що беруть поверх пять тисяч долярів річно повинні самі згодитись на 5% обтинки своєї платні, а ті що дістають 10 тисяч і більше повинні обтяти 10%. Нарадившись, учителі згодились це зробити.

РОБІТНИКИ В ПАРАДНІМ МАРШІ СВІТОВОЇ ВИСТАВИ.

НЮ ЙОРК. — Ґровер Ґвейлин, голова виставової корпорації, заявив, що в парадним марші вчасі відкриття світової вистави в Ню Йорку машерувати муть 15,000 робітників, які працювали над здвигненням світової вистави. Всі ці робітники належать до юній.

ВИЧИЩУЮТЬ КАНЗАС СИТІ.

КАНЗАС СИТІ. — Після того, як суд признав місцевого політичного боса Пендергаста винуватим неплачення податків, його противники взялись до вичищення міста з деморалізаційних льокалів, шулерства й хабарництва, що процвитало під опікою цеї політичної системи. Дотепер арештовано кільканацять людей і замкнено кілька льокалів.

ДЕСЯТКИ ТИСЯЧ СЛУХАЄ СПІВАЧКИ

75,000 слухачів прийшло послухати муринську співачку Маріяну Андерсон, як вона давала концерт під памятником Лінкольна в Вашингтоні. Зібрати цю масу народу на концерт помогли їй дві річи: перше, її висока музикальність; друге, це, що пані Рузвелтова зрезигнувала з організації Дочок Американської Революції, коли співачці відмовлено вживання Конституційної Галі.

Стрілка на великім образку показує співачку, як вона співала.

ПРОТИВОЄННА ДЕМОНСТРАЦІЯ В КВЕБЕКУ.

До провінціональної леґіслятури в Квебеку, провінція Квебеку, дня 29. березня увійшло 500 студентів з університету і з інших організацій молоді і устроїли у салі засідань леґіслятури бурливу демонстрацію проти того, щоб Канада йшла на поміч Великій Британії. Студенти оплесками витали поодиноких послів, які передтим були заявилися проти вмішання Канади до війни в Европі.

40 НОВИХ ШКІЛ ЗАЛОЖИТЬ Т.Ш.Л. У СХ. ГАЛИЧИНІ

Хоч народнє шкільництво у Сх. Галичині в руках польських учителів Т.Ш.Л. вдержує у Сх. Галичині понад 60 польських приватних шкіл, до яких ходить 1,920 дітей. У львівському воєвідстві є 23 школи, у станиславівському воєвідстві 12 шкіл, у тернопільськім воєвідстві 26 шкіл і на Лемківщині одна школа Т.Ш.Л На ведення цих шкіл дають фонди польські установи, промислові підприємства і самоуправа. В найближчому часі — пише „Дзєнік Польскі" — Т.Ш.Л. заложить 40 нових приватних польських шкіл у Сх. Галичині.

ЕНДЕЦЬКЕ ВІЧЕ В ЛУЦЬКУ.

Відбулося в Луцьку ендецьке віче в українській справі. Головний реферат виголосив адв. М. Старчевський. У резолюціях зібрані домагаються м. ін. виселення з Волині й відібрання польського горожанства українцям з Наддніпрянщини на Волині. Ось куди Воно!

ПАПІР З ЦУКРОВОЇ ТРОЩІ.

Те, що цукроварні відкидали досі як непотріб, придається на виріб дешевого друкарського паперу. Коли цукроварня видавить цукор із цукрової трощі, то остається сама волокниста троща. Оцюподавлену трощу досі викидали з цукроварні як непотріб. А тепер папірні починають використовувати отой непотріб на виріб паперу.

ЗАМАЗАЛИ ДЕРЖАВНИЙ ГЕРБ.

У Застіночку, повіт Теребовля, хтось замазав державний польський герб на поштовій скринці на будинку Т. Ш. Л. шміром до возів. Ведуть слідство в цій справі.

КАРПАТСЬКІ ОРІХИ УСПІШНІ.

Павло Крат виявив місцевій пресі успіх 15-літнього експерименту виплекати карпатські оріхові дерева в Канаді, а саме в Онтерії. 15 літ тому п. Крат привіз з Галичини пів мішка оріхів з карпатських гір і кілька щеп та започаткував культуру оріхів в Онтерії — сам і спонукав інших огородників їх засадити. Між ними були найвищий суддя Онтерії, Сер Віліям Мюлок, звісний садівник Корсон і інші. Проба вдалась. По пяти роках нащеплені оріхові дерева розцвились, а два роки пізніше видали чудової величини, здорові оріхи.

РЕВІЗІЯ В ДОМІВЦІ „БРАТНЕЙ ПОМОЦИ" ПОЛЬСЬКИХ СТУДЕНТІВ ПОЛІТЕХНІКИ У ЛЬВОВІ.

Дня 12. березня віцепрокуратор Окр. Суду Яновський перевів при участі ректора львівської політехніки проф. Сухарди ревізію в домівці „Братньої Помочі" студентів львівської політехніки, що міститься в будинку політехніки. Ревізія дала позитивний вислід. Знайшли пошукуваний матеріял, а крім того три петарди й одну ручну гранату.

НЕОГОЛОШЕНІ ТВОРИ ЧЕРНИШЕВСЬКОГО.

Саратівське обласне видавництво видало збірник неоголошених творів Н. Г. Чернишевського, написаних ним у Петропавлівській кріпості (1863—1864 р.р.). Незабаром оголосять також матеріяли, що відносяться до процесу Чернишевського. Між ними є протоколи слідства Чернишевського, його заяви, записки й письма, а також сенатський присуд у справі. (За „Правдою").

СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВИДАВЦІВ.

У 1940-ому році відбудеться у Кракові світовий конґрес видавців.

СТУДЕНТИ ПОПИРАЮТЬ КОНСКРИПЦІЮ БАГАТСТВА.

Саскатун. — Голосування між 675 студентами саскачеванського університету на питання військової служби показує, що 98 процент є за конскрипцію майна вразі, колиб Канада була замішана у війну.

Коло 58 процент студентів є за мілітарну акцію на стримання диктатотрського поширення. В справі піддержки Англії на випадок, колиб старий край пішов до війни, студенти поділились так, що 330 були за піддержку, а 324 проти. 78 процент є готові боротись, колиб Канада була загрожена наїздом. Лиш 59 процент студентів були за конскрипцію жовнірів на випадок війни.

ВИМОВНА ПРОПАҐАНДА.

Нам пишуть з Борщева: Минулого тижня розліпив пропаґандивний відділ О.З.Н.-у у Борщеві червонобілі афіші з таким змістом: „Купуйонц у Поляка, будуєш потенґен ґосподарчон Польскі". Цими афішами заліпили брами, паркани, місця для оголошень і т. п.

ЗА „РУЩЕНЕ НАЗВІСК" У МЕТРИКАХ.

23. лютого ц. р. відбулася перед Львівським Окружним Судом карна розправа проти священиків: о. Теодора Чаника пароха Вибранівки, о. Степана Королюка пароха Девятник і о. Зеновія Кузьмовича пароха Соколівки за „рущене назвіск в метриках". Розправа відбулася на виїздній сесії в Бібрці. Розправою проводив суддя окружний п. Словік і засудив всіх трьох священиків по три місяці вязниці з завішенням виконання кари на три роки і на заплачення кошів карного поступовання. Всі три священики заповіли апеляцію.

ПОЛЬСЬКИЙ ТЕРОР НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

ЛЬВІВ. — В часі, коли деякі польські ґазети, а між ними і консервативний „Час", натякають на те, що з огляду на „спільну небезпеку" треба українцям і полякам дійти до згоди, польська влада продовжує терор, застосовуючи його до усіх виявів українського життя. Сиплються кари за намаганий перехід на Карпатську Україну. Арешти продовжуються. Нема дня, щоб не покарано когось з українського духовенства за метрики, відправи і проповіди. Розвязуються спортові й просвітні товариства без подавання причин, або за те, що на концерті хор співав дозволені владою українські пісні чи хтось деклямував вірш, що є навіть у шкільних підручниках. Ведуться далі величезні процеси за приналежність до О.У.Н. і за „протидержавну діяльність". Виарештовують також і просвітних організаторів та інструкторів.

ЩО БУДЕ З КАРПАТСЬКОЮ УКРАЇНОЮ?

ЛЬВІВ. — Українські часописи стверджують, що будапештенська радіовисильна вживала спершу назви „Карпатська Україна". Навіть реґент Горті, коли взивав українців зложити зброю і не проливати крови, говорив про „Карпатську Україну" і широку автономію, яку вона дістане. Та чим далі, тим менше можна було почути назву „Карпатська Україна", а разом з тим і таке слово як „автономія". Зачали вживати назви „Підкарпатська Русь", а автономію заступили „руським комітетом". Столицею того „комітету" має стати Мукачево.

БОМБА ПІД АКАДЕМІЧНИМ ДОМОМ.

ЛЬВІВ. — „Хтось", кого польська поліція „не може знайти", кинув бомбу на Український Академічний Дім у Львові. Від вибуху вилетіло кільканацять шиб.

В ПОЛЬЩІ ЗАЛЯКАНІ ВІЙНОЮ.

ВАРШАВА. — Ціла Польща відчуває, що вона сидить на вулькані, який може кожної хвилі вибухнути. Уряд переконаний, що Альбанія була в Европі останнім краєм, який можна було забрати без війни. Вся преса підносить духа населення і підготовляє його до того, щоби було спосібне „понести найбільші жертви для вітчини".

ДО СЕЛЯН В РАЗІ ВІЙНИ.

ВАРШАВА. — Вийшов розпорядок, який зобовязує тих селян, що остали підчас війни на господарствах, помагати обрабляти землю тим, що пішли на війну.

ІТАЛІЯ ГОТОВА.

РИМ. — Італія поробила вже всі приготовання до правдивої війни. Зговорилися обидва штаби: німецький і італійський. Уся фльота готова кожної хвилі до нападу. Підводні лодки обсадили усі стратеґічні пісця Середземного моря. Гармати проти летунських наїздів стоять на поготівлі.

АРЕШТУЮТЬ НІМЦІВ.

ВАРШАВА. — Поведено масові арешти серед німецької молоді в Польщі, запідозреної в нацистичній агітації, веденій на приказ Берліна.

НІМЦІ НАТИСКАЮТЬ.

ЛОНДОН. — Часописи подають, що Німеччина далі натискає на Польщу, щоб з нею зговорилася та публично оголосила її домагання в справі Данцігу, шляху через коритар і віддання Богуміна (Одерберґу). В Англії думають, що Польща не може на те згодитись.

ЗГАДУЮТЬ БЕСАРАБІЮ.

ПАРИЖ. — Переконують Румунію, що Совети дадуть їй поміч на випадок війни, якщо тільки Румунія собі цього бажатиме. І запевняють Румунію, що Совети не будуть домагатись звороту Бесарабії. Тим хочуть відтягнути її від осі Берлін-Рим. Та Румунія вагається.

СЛУХИ ПРО АТЕНТАТ НА ГІТЛЕРА.

ЛОНДОН. — „Дейлі Мірор" подає, що „група чехів" хотіла виконати на Гітлера атентат, коли він був у Гільґельмсгафені. Та Гестапо викрило замах і арештовало 6 чехів.

ЩЕ ДУМАЮТЬ ПРО БЕНЕША.

ПРАГА. — Влада заборонила носити відзнаки з „наївними" написами „Ми не піддаємося" і „Бенеш не спить".

СОВЄТСЬКІ КОРАБЛІ.

ІСТАНБУЛ. — Стверджують, що в останньому часі переплило Дарданельські проливи 14 совєтських воєнних кораблів. Були це головно підводні судна. Кажуть, що вони поплили на Далекий Схід, до Владивостока.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy	
На рік	$6.00	One year	$6.00
На пів року	$3.25	Six months	$3.25
На три місяці	$1.75	Three months	$1.75
Число в пятниці (з англійською частю):		Friday's Issue (witr Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.00	One year	$2.00
На пів року	$1.25	Six months	$1.25
В Джерзи Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$9.00	One year	$9.00
На пів року	$4.75	Six months	$4.75
На три місяці	$2.50	Three months	$2.50

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ЦЕ ЗАСІБ?

Близько одинацять тисяч робітників, занятих при допомогових роботах, стратило минулого тижня роботу в одному місті Ню Йорку через те, що по Америці пішла хвиля проти нанимання на працю чужинців. В стейтовій леґіслятурі Ню Йорку, в Олбані, внесено законопроєкт, щоби на будуче навіть карати таких роботодавців, що наймають на роботу людей, що прийшли до Америки нелеґально. Цей проєкт уже ухвалений палатою послів і переходить тепер під обради й голосування стейтового сенату. Заінтересовані в ухваленні проєкту чинники роблять заходи, щоби цей проєкт чимскорше став законом.

Показується тепер, що в ухваленні таких законів є зацікавлені стейтові й федеральні урядники, а може й уряди. Інакше не можна пояснити факту, що комішенер іміґрації в нюйорськім порті пише до місцевого адміністратога поступу праць листа за ухвалення цього проєкту, а адміністратор віддає лист до публикації в пресі. Правда, іміґраційний комішенер зазначує, що він пише листа не як урядник, але як приватна особа, але це застереження мало зміняє справу, бож він розкриває при цьому факти, які він міг знати лише в урядовім характері.

З цього листа видно мотив уряду, що заставляє його домагатися від законодатних установ ухвалення таких законів проти чужинців. Каже іміґраційний комішенер Елис Айленду, що в Америці є „багато тисячів" людей, що прибули сюди безправно. Є люди, що приїхали на візиту, а по упливі речинця не віїхали. Студенти, що прийшли на час науки, але по скінченні або перерванні науки далі осталися в краю. Люди, що перекралися „заяцем" через море. Люди, що приїхали сюди як робітники на кораблях і висіли тут на американську сушу й до корабля вже не верталися. Є нарешті перепачковані чужинці, що перебралися десь через довгу, але не всюди добре стережену границю.

Цих людей уряд не міг звичайно досягнути, себто піймати й депортувати. Задумує дати собі раду з ними на будуче в цей спосіб, що закон забороняв би давати працю того роду людям. Іміґраційний уряд мав би видавати людям цертифікати законного приїзду до краю. Ці цертифікати мали би бути для роботодавців урядовим уповноважненням дати людині роботу.

Що якраз такі наслідки буде мати цей закон, не можна перечити. Одначе сумніватися можна поважно, чи це є якраз відповідний спосіб виловлювати людей, що прибули до краю нелеґально. Що люди, які прибули нелеґально, на випадок ухвалення цього проєкту не будуть могти дістати роботи, можна признати за правду, але чи підуть ці безробітні люди зараз до уряду голоситися до депортації? Чи не почнуть ці люди промишляти інакше? Чи не заведе такий закон цих людей жити чужим коштом, а навіть промишляти рекетірствами й злочинствами?

Кромі цього чи не наложить такий закон надзвичайний тягар на тих, котрі в краю зовсім леґально, але цеї леґальности або самі не знають, або доказати не можуть?

ВЕЛИЧАВА НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНЦІВ У ВІДНІ

Відень, дня 30. березня 1939.

У звязку з останніми подіями в Карпатській Україні довелось і доводиться українській громаді у Відні переживати хвилі особливого підйому і значіння. Отак у середу, дня 15. березня ц. р., влаштовано на першу вістку про мадярський наступ на карпатську батьківщину **протестаційне віче,** що відбулося в українській домівці при Банкґассе 1. Віче було влаштоване іменем усіх українських орґанізацій у Відні, з тутешньою філією УНО (Українського Національного Обєднання) та з Академічною „Січю" на чолі. Відкрив віче короткою промовою голова нашого УНО, д-р Остап Грицай, зясувавши затії історичних ворогів нашої державности відносно Карпатської України. Зазначив, що наїзд мадярів на Срібну Землю України в Карпатах це покищо вершок тієї злочинної політики ворожих нам сусідів, якої наступи почались ще з епохою Бенеша та Масарика. Але хоч і які завзяті ті ворожі наступи на волю народу Карпатської України, то вони всетаки не змогли і не зможуть ніколи зломити силу його відпору в боротьбі за власні національні права, в боротьбі, якої провідним кличем було, є, і буде на віки тільки одно, а саме:

„Не дамо землі! Не дамо її ніяким ворогам, хочби сунула їх на нас тьма тьменна! Україна для українців, Карпатська Україна наша!"

Далі забрав слово студ. О. Бачинський, і в обширнім рефераті подав слухачам до відома все найважніше з того, що зложилося на хід і траґіку останніх подій в Карпатській Україні, після чого віче ухвалило низку відповідних резолюцій та телеґрам до провідних чинників світової політики, включно до Гітлера і Мусолінія. Позатимже промовляли ще інж. М. Дуда та український парох Відня о. д-р М. Горникевич, доповнюючи отак головний реферат та інавґураційне слово голови. А зараз у неділю, дня 19. березня, відбулися в нас ширші сходини УНО, на яких, після слова голови студ. В. Мричко прочитав основний пресовий реферат про ситуацію в Карпатській Україні за останніми вістками звідтиж, а інж. Дуда розгорнув перед слухачами одну зо світлих картин геройських змагань України в недалекому минулому.

Оце, що так скажу, і підготовчі імпрези до великої Святочної Академії, що відбулась тут у честь полягних оборонців Карпатської України в неділю, дня 26. березня.

Дійсно, можна сміло сказати, що та, зрештою нами скромно подумана Академія, перемінилась завдяки бурхливому поривові, з яким говорили всі промовці, зокремаж два, яких нечайна поява на нашім святі була для нас стількиж милою несподіванкою, що і справжньою сензацією! — у величаву національну маніфестацію, гідну важливої історичної хвилі, переживаної сьогодні нами. Попередила її врочиста Панахида, відправлена у церкві св. Варвари парохом, о. Горникевичем, при гарно удекорованій Стрілецькій Могилі, по боках якої наші Січовики в мазепинках та одностроях стояли як почесна варта, причім співав хор під управою диріґента А. Гнатишина. Символічна могила була вкрита вщерть вінками українських національних орґанізацій у Відні, і — подібно, як в травні м. р. з приводу смерти бл. п. Вождя Коновальця — робила на численно зібрану громаду глибоке враження. Отак та Панахида в нашій — ще завжди нашій! — історичній церковці причинилась зо своєї сторони до поглиблення настрою учасників, повні якого вони згодом спішили на Святочну Академію, де, не зважаючи на препогану плюту, змогло зібратись кілька сот людей, так, що всі салі просторої домівки були виповнені по береги. Притім зазначу, що сцена, з якої мали говорити промовці, була дуже дбайливо удекорована, а то могутнім терневим вінком, який враз з монументальним тризубом на золото-блакитнім тлі прапорів підкреслював, як не мож чіткіше, жалібний та вщерть національний характер свята.

Як перша точка була промова підписаного, якою отворено Академію. Промова була поклоном для впавших героїв та зазначенням нового, найвищого вершка героїзму в історії України, зокремаж в її боротьбі за його щойно добуту волю і державність Карпатської України: „Подвиг Героїв Карпатської України є і буде для нас невгомним зазивом до дальшої, всенародньої боротьби за волю і державу України аж до повної перемоги". Даліж хор „Бандура" відспівав під управою п. Гнатишина дві стрілецькі пісні, після чого на естраді являється наш Омелько Бачинський. Він говорить спокійно і дуже річево, зясовує моральне тло подій в Карпатській Україні, проводить на ньому лінії головних фактів, підкреслюючи їх усі передумовини та послідовності, і після того, як дав отак публиці повну картину того, чим для нас нині цілість подій в Карпатській Україні, видвигає моменти героїчні які головні і напрямні для всякого інайдальшого майбтнього. І з цим промовець і звязує **Присягу,** подуману ним як заяву несхитньої вірности слухачів відносно революційних заповітів Героїв України. Він проводить слова тієї присяги своїм ясним, молодечим, повного утаєного вогня голосом, а вся публика, підвівшись на своїх місцях, і простягнувши вгору праву руку, слова присяги повторює.

І це була гарна - прегарна, зворушлива хвиля, хвиля душевного єднання дітей одної Матери, щойно розпнятої на останній Голгофті її великогеройської судьби... Справді — в оту хвилю може десь там, на боєвищах Карпатської України, конав молоденький Січовик, постріляний, порубаний мадярськими гунами, і може як остання дума, остання турбота Його молодецького серця протремтіло в ньому питання про те, чи стане мученицька смерть Його і всіх Його товаришів-боєвиків животворящою жертвою на вівтарі нової волі і держави України...

Стане, молодий Герою, стане! Двигнуться нові, несчислимі і непереможні ряди таких як Ти і Твої товариші, вхоплять дужими руками щераз за кріси і шаблюки, і вороги впадуть!

Уся нація вірність Вам присягає в кожній закутині, в кожнім середовищі, та скрізь, де тільки бється українське серце і нудьгує за боротьбою українська душа...

Даліж, — після промови Бачинського, з кінцем якої память Героїв пошановано кількахвилинною мовчанкою — говорив по німецьки голова „Січі" Северин Модрецький, даючи чужим гостям добре зясовані інформації про українську проблєму у звязку з подіями на Закарпаттю, і були виголошені збірні деклямації, які випали по мистецьки, зокремаж вступ до Шевченкового „Кавказу та одна поема Лесі Українки, продеклямована студ. Наталкою Ляховичівною (в гуцульськім строю). А потім дві сензаційні несподіванки:

Виступ нашого славного письменника **Уласа Самчука,** та ґенерального секретаря президента Волошина — п. **Івана Рогача,** які в переїзді через Відень прибули на свято і виголосили промови.

І треба сказати, що обидва гості — прекрасні промовці.

Перший говорить Самчук.

Він невеличкий ростом, здержаний рухами, і повний якоїсь чудної скромности в усій своїй появі. І так же і його голос милий своїм симпатичним звуком, з нотками внутрешньої опанованости. Але коли ця людина починає говорити, то її голос захоплює вас зараз якоюсь несхитною певністю, з глибин якої він добувається, формує слова, думки і погляди, кидає їх у публику зо самозрозумілістю чогось абсолютно неоспоримого, і згодом чарує і пориває вас так легко, а проте непереможно, що навіть після такого моменту, як щойно відбута Присяга, у вас є враження, що промова Самчука — це вершина вечора. Зокремаж бажав би я підкреслити в коштовних словах, проголошених у нас поетом, **могутню віру в силу й оконечну перемогу Героїв України,** віру, подих якої овіяв з його промовою благодатно і визволюючо душу кожного слухача.

І я думаю, що саме тому промова автора „Волині" залишиться трівким, незабутнім спомином в усіх учасників нашої Академії.

Та якщо річ Самчука захоплювала вас своєю спокійною, але несхитною на вершини простуючою лінією, то промова п. Рогача це наче — грім стихії. Тут голос, слова, звук, а навіть постава промовця — в однострою — надихані стихійною силою, яка проривається тут і там голосом як крик, як удар і як гроза.

І ця промова це теж для українського Відня незабутнє пережиття, особливож тому, що й вона сповнила наші душі вщерть **вірою в непереможність нації** і запалом до всецілої посвяти для батьківщини.

Бо коли ось після останніх хорів „Бандури" та відспівання національних гимнів заряджено грошеву збірку на збігців з Карпатської України, то вона дала суму **260 Р. М.** — причім збіркова акція іде невпинно далі.

Словом:

Наша Академія гідна того, щоб назвати її національною маніфестацією.

Д-р Остап Грицай.

ЧЕХИ І СЛОВАКИ

В львівському „Ділі" з 14. березня поміщено статтю, надіслану з Праги, в якій під повищим заголовком обговорюються справи, які дають багато важного матеріялу для вияснення і тої траґедії, яку пережила Карпатська Україна, будучи передше складовою частиною давної Чехословаччини. У тій статті читаємо між іншим таке:

„Національний спір між чехами та словаками триває вже багато століть. За ці століття вони часами зближались, часами віддалялись, але рішальну ролю відограло відокремлення словацької літературної мови від чеської, яке перевів у 1846. Людовіт Штур. Від того часу розвиток обох культур пішов розбіжними стежками і коли Масарик 30. травня 1918. р. підписував з представниками американських словаків пітсбурську умову, то для нього не могло бути найменшого сумніву, що словаки вважають себе окремим народом, окремою **нацією.** Вже сам факт підписання умови свідчив про істнування **двох ріжних партнерів,** бо сам із собою ніхто умови не підписує, ба навіть між братами чи близькими кревними не прийнято підписувати умов — вони вірять собі на слово.

„Сам Масарик у перших роках свого президентства ще вертався часами до думки створити з Чехословаччини щось подібне до середньоевропейської Швайцарії, себто збудувати **державу.** Але чеський національний інстинкт цьому рішуче противився, і замість **держави національностей** у Чехословаччині творилась **національна держава,** себто **держава чеська.** Чехи виходили з того, що вони найбільше причинились до створення держави, тимто вважали її своїм законним здобутком, природним тереном для своєї національної експанзії. Замість свого сойму, своєї адміністрації, своїх судів Словаччина (і Закарпаття) діставала чеських старшин, професорів, учителів, урядовців, чеські політичні партіїі позакладали на Словаччині свої філії та ширили між людом хрунівство, чеські банки і промислові спілки господарювали на Словаччині як у себе дома, в празьких міністерствах і центральних урядах словаків майже не було, а коли й були, то лише „статечні", „годні" — як кажуть чехи.

„Одна фікція зроджувала другу. Фікцією була „чехословацька держава, бо фактично вона була лише державою чехів, і такою самою фікцією були: чехословацька література, мова, народність. Коли переводили вселюдні переписи, то словаків записували як „чехословаків", хоч такої породи людей ніде на світі нема. Чеське письменство не було вже чеським, а „чехословацьким", хоч і таке письменство в дійсності не існує. Цілою парою праця йшла над тим, щоб перетравити словаків, втиснути їх у чеський національний казан.

„Навіть в особистих питаннях чехи не йшли на найменші уступки, коли відповідний словак не хотів їм іти на руку. Зараз по перевороті вожд національно - свідомих словаків Андрій Глінка мав охоту стати єпископом — але чехи його посадили в ілявську вязницю як „мадярона". Професора Туку вони засудили на 18-літню вязницю як „зрадника". Нинішній міністер Сідор свого часу мав охоту погодитися з чехами — але його не брали поважно і він знайшов підпору деінде. Ціле словацьке питання легковажили собі таким недозволеним, просто злочинним способом, що здавалось Бог відібрав чехам розум.

„Нині всі ці гріхи мстяться на чехах. Словаччину як терен для своєї національної експанзії вони навіки втратили, але цим справа ще нескінчена. Словаки мають довгий рахунок і презентують його тепер із натиском.

„До державности вони не були виховані, тому вони і зробили з неї такий ужиток, який їм здавався найкращим і найкориснішим з погляду національного. Життя під Австрією їх навчило, що державність ще не є необхідною передумовиною національного життя: коли нація має своє добре господарство і свою високу культуру, то вона може жити і в межах іншої держави, розуміється, держави цивілізованої та поступової.

„Але це все не зміняє факту, що чехи не здали історичного іспиту з державности. **Вони поставили націю над державу** — і самі впали та інших задавили. Тепер три братні славянські народи, і насамперед самі чехи, мусять відпокутовувати цю ідеольоґічну помилку".

Спокійний батько.

Малий Ромцьо зачинає страшно кричати.

Батько професор: Чого ревеш! ти знаєш, що я потребую спокою, читаю книжку.

— Тату! я зїв шпильку!

— Маєш другу і сиди тихо.

Микола Костомарів.

КУДЕЯР

ІСТОРИЧНА ХРОНІКА В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

Частина друга.

(52)

Хан подарував Кудеярові знаменитого коня під верх три тугі вючні коні, дав йому мішок грошей, в котрім після татарського рахунку було двадцять тисяч юзлуків (тодішних 10,000 рублів), великий клунок одіжи, мішок з золотими і срібними річами, пишно оправлену шаблю, колчан стріл, лук, виложений дорогоцінним камінням і стрільне оружя.

Кудеяр, як обіцяв, заніс, Атанасію Нагому деяку одіж і дорогі річи! Разом зним поїхав висланий до Москви ханський посол Ямболдуй-мурза, котрому приказано стало пробувати в Москві, так само як посол Атанасій Нагий пробував в Бакчисараю: це було доброю ознакою згоди між московським царем і кримським. Вони не брали возів; всі дарунки, призначені для царя, а також і свої річи везли вючними кіньми. Довга дорога по безлюднім степу вимагала великих припасів і приборів. На вючних конях везли штучно звинені шатра, килими, кухонне і столове знадібя, сухарі, сушену рибу, мясо, сушені овочі, сир, пшоно, сіль, солодощі, і гнали баранів, щоби їх різати по дорозі для прокормлення.

III.

Поворот.

Головна дорога з Криму в московську землю вела тоді по так званім муравськім шляху. На цей шлях виїздилося з Криму двома дорогами: через Перекоп і через Арабат. Муравський шлях ішов долі Молочних-Вод, відтак звертався на право до горішнього русла Конки, потім ішов Вовчими-Водами, долі ріки Бика, до горішньої Самари, звертав на ліво по Самарі до ріки Орелі і провадив повздовж цеї ріки аж до її джерел. Все те була властиво земля ногайська, безлісна майже до самої Самари та аж за Самарою зачинались ліси і чим дальше на північ країна ставала більше лісиста. На степовім безліснім просторі не стрічалося ні міста, ні села, ні навіть хати, а тимчасом околиця цілком не була безлюдна. Тут по степу багатім в солоні озера і гарні пасовиська, нувалися численні кочовиска ногаїв; тут і там появлялися і щезали великі купи кибіток, зроблених з тростини і покритих шкірами та рогіжками; довкола них паслися стада волів, овець, а найбільше табуни коней. Ногаї не тільки відріжнялись, але просто вели цілком противне життя - буття від кримців; у кримців чим раз більше затиралися сліди кочового дикого життя. Кримці переняли всхідну культуру; противно же ногаї затримали первісний спосіб життя: не сіяли збіжжя, не розводили садів і огородів, не ставили домів, не занималися ремеслами, завсіди на конях, завсіди в одній і тій самій кожушині з тою ріжницею, що літом одягали його кожухом на верх а в зимі кожухом до тіла, рівнодушні на зимно і труд, не терпіли ніякої праці ні фізичної ні умственної, жінки їх не вміли ні прясти ні ткати, а коли у них були які-небудь предмети культурного життя, то всі вони походили з грабіжі. Ногаї нападали і грабили не так задля користи, як радше тому, що не мали ніякої роботи і не знали іншого способу виповнити своє життя, котре обмежалось до лежання на степу і пожирання ягнят та лошат. Ногаї забирали з Руси великий ясир, але з того мали більший хосен кримці, бо за безцін купували у ногаїв їх добичу. Мимо своїх воєнних нападів ногаї дуже часто були в крайній нужді, бо хоч мали великі стада худоби, то не знали добре коло них заходитися; пошести на худобу і коней лучалися дуже часто в їх степах, а по таких пошестях наступав помір на людей, бо не мали чим жити. Бувало і таке, що в часі лютої зими ногаї вигибали від зимна; бо не мали іншого топлива крім сухого буряну і тростини; ногаї не любили лісів і де були ліси, там вже не було ногайських кочовиск.

Доки наш Кудеяр їхав ногайською землею, міг діставати баранів і лошат; за Самарою околиця ставала безлюдна. Подорожні ставали на довші відпочинки прокормити коней, а самі стріляли дрохву і тетерву, котрих була велика сила. До таких ловів уживалися стріли; рушниці під той час більше надавалися до війни як на польовання.

У верхівля Орелі Кудеяр стрітив купецьку каравану, зложену з вючних коней і двоколісних возів. З караваною їхав царський післанець, а проводили її узброєні стрільці. Каравана належала до кафинських Вірмен; вони везли з московської землі рогіжки, що то їх купували ногаї для покривання кибіток, всілякі футра, муку, конопляний олій, віск, а також деякі вироби европейського промислу, закуплені у Анґлійців в Москві.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ.

На поміч Карпатській Україні.

Пасейк організується в цілі несення помочі карпатським українцям, потерпілим від мадяра-ката. Дня 5 квітня відбулися збори представників місцевих організацій, відділи ОДВУ, Червоного Хреста, католицька й православна парохії, У. Н. Дім, відділи У. Н. Союзу, У. Р. Союзу, Провидіння й самостійні товариства та сестрицтва, щоб обговорити справу помочи потерпілим утікачам й раненим з Карпатської України. Зібрані ухвалили влаштувати віче в неділю 23 квітня ц. р., й запросити місцевих та позамісцевих бесідників, щоб вони ближче пояснили про теперішню ситуацію. Є надія, що всі пасейські громадяни візьмуть громадну участь в тому вічу.

П. П. В. М.

АЛЕНТАВН, ПА.

Свято Ольги Басарабової.

За ініціятивою від. С. У. А., У. Ч. Х. і О. Д. В. У., в неділю, 26. лютого ц. р. відсвятковано 15 річницю трагічної смерти Ольги Басараб, що згинула з ляцьких рук в тюрмі, вночі з 12 на 13 лютого 1924 р.

Свято розпочалось панахидою зараз по Службі Божій, яку відправив о. Йосиф Филима, за упокій геройки. Заразом отець парох виголосив патріотичну проповідь. В часі панахиди виступили зо світлом всі орґанізації: Сестр. С. Х., С. У. А., У. Ч. Х., і О. Д. В. У. Вечором того самого дня відбувся святочний концерт в українській салі. На сцені віднів образ геройки прибраний в гарні українські вишивки і живі цвіти. Опісля виступив жіночий і мішаний хор під проводом п. Івана Зазворського і відспівав молитву за вітчину. Предсідниця С. У. А., п. А. Лаба, відкрила свято короткою промовою, в котрій згадала про муки і трагічну смерть бл. п. Ольги Басараб та попросила приявних до повстання з місць, щоб одно-хвилинною мовчанкою вшанувати память геройки. По тім продовжувано концертову програму.

Програмою проводила пані М. Рудакевич. Хор відспівав кілька добірних до свята пісень, переплітаних деклямаціями, що їх віддеклямували членкиці обох відділів: К. Позебанчук — „В роковини смерти Ольги Басараб" і п. А. Пипюк — „Погасла Зоря". Святочний реферат виголосив о. Йосиф Филима, в якім розказав про ціле геройчне і трагічне життя і заслуги Ольги Басараб для цілого українського народу, а для революційної української організації зокрема. Публика нагородила реферат рясними оплесками.

В дальшій програмі виконано штуку з життя українських політичних вязнів, що представляла фізичні терпіння, а заразом духове завзяття українських борців. Люди слідкували за гарною грою аматорів з великою увагою. Накінець предсідниця У. Ч. Х. пані Позебанчук подякувала приявним за участь і збірку та відспіванням українського національного гимну закінчено свято. Зі збірок лишилося по покриттю коштів $18.78, які вислано через Обєднання з призначенням по половині на визвольну боротьбу і політичних вязнів.

Комітет Свята.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ЄДНІСТЬ, АЛЕ НЕ ЗА БЕЗХРЕБЕТНІСТЬ.

У „Свободі" з 8. квітня б. р. помістив д-р В. Ґалан допис під заголовком „Єдність чи новий „Чотирокутник Смерти", навязуючи його до трагедії Карпатської України і нашого життя в Америці.

Прочитавши цей допис, нагадав я собі те, що вичитав в третьому числі Квартальника Вістника за 1938 рік, в якому Дмитро Донцов пише таке:

„По кожнім стрясі, по кожній катастрофі історичній, по кожній компромітації того чи іншого проводу — розлягався клич обєднання. Кожний, **кому оклепані фрази заступали думку,** поручав цей клич як єдиний лік на всі недуги, як чудодійне средство, що гоїть всі рані, а з каліки робить Геркулеса".

Шановного д-ра Ґалана я дуже поважаю як бувшого сотника У. Г. Армії, як активного члена Української Студентської Громади в Празі, як заслуженого довголітнього голову Стрілецької Громади в Америці, а також як громадського діяча. Але проте не можу зрозуміти, як він може видвигати і попирати клич механічного обєднання української іміграції в Америці. А таке виходить з його допису, коли він у тій так важній проблемі покликується, на доказ слушности свого твердження, на „механічно" обєднані центральні комітети, що то існують по ріжних місцевостях, а між іншим і в Філядельфії, а яких „народна праця як під оглядом фінансових збірок так і національної пропаґанди стократно більша як праця котроїнебудь поодинокої ідеольоґічної ґрупи". Д-р Ґалан називає „ідеольоґічні" угрупування в Америці — штучним витвором. А заразом твердить, що в центральних місцевих комітетах є всюди згода, а як де її коли нема, то тому винні також і — делеґати „з краю".

Не можу вийти з дива, як д-р Ґалан, коли вже порушив такі важні справи, міг збути їх легкою рукою — кількома словами. Заповажна це тема, щоб можна з нею так поступати. Таким способом ми таких справ не вияснимо й справі не поможемо. Та коли д-р Ґалан порушив „громадянський мир" в Америці, то я можу сказати у тій справі хіба те, що ми переживали тут в Шікаґо, коли довгими роками думали, що ми є центр, і то важнийший від „ідеольоґічних центрів", що десь є там на „істах".

І ми в Шікаґо не хотіли придержуватись старих правил: „Най так буде, як бувало". Ми також хотіли обєднувати цілу іміграцію. Але вкінці прийшли по довгих досвідах до переконання, що правдиво обєднати можна тільки ідеольоґічно скристалізовані одиниці чи ґрупи і то саме коло тої ідеї, яку вони спільно визнають. Як зачала обєднуватись наша іміграція політично біля „Обєднання" — зросла допомога Рідному Краєві, зросла й оборона нашої справи. О. Д. В. У. внесло націоналістичний розгін, звязало іміграцію тісніше з тими чинниками, що змагають визволити Рідний Край шляхом революційної боротьби. Праця „ідеольоґічних" обєднань є вже така велика, що требаб видати ґрубу книжку, щоб в ній описати ріжні роди тої ідеольоґічної активности, завдяки якій наша іміграція має певне політичне - національне наставлення, відповідаюче потребі й духові часу. Одначе з твердження д-ра Ґалана, виходить, що місцеві комітети дають „стократно" більшу працю. Хто про неї знає? Очевидно, що ті комітети роблять працю, і то добру працю. І певно, що таку добру працю робить центральний комітет і в Філядельфії. Але того не треба перебільшувати, бо поза Філядельфією і її околицею про це мало знають, як мало знають у Філядельфії про нашу працю в Шікаґо. І ми в Шікаґо довго думали, що на нас звернена ціла Америка, та що ми зробимо те, чого „літери" не могли осягнути, себто, що створимо якесь велике тіло з авторитетом. Але показалося по всіх практиках, що якщо таке тіло ми зліпили, то воно мусілоб бути безхребетне, та що така саме праця веде нашу іміграцію до „чотирокутника смерти". Ми пізнали на власних змаганнях, як пустими є ті оклепані фрази „згода буде, незгода руйнує", чи там „В єдности сила", коли зєднуємо людей механічно. В єдности сила тоді, коли ті, що творять ту єдність перенятї одним духом, одною ідеєю. І відколи ми перестали себе дурити, що можна людей зєднати механічно, наші відносини в Шікаґо поправились, зачалась справжня народня робота. Переконали нас про потребу ідеольоґічного обєднання якраз делеґати „з краю", що говорили від імені тих, що життя свое клали в обороні Рідного Краю. До цього додам, що в останній трагедії в Карпатській Україні героями і борцями виявили себе саме ті, що були проти усякого механічного обєднання, бо це були Січовики, що виховались у ясно скристалізованим націоналістичним світогляді, що каже: „Партія це руїна — понад усе Україна".

Не знаю, як це розуміє журнал „Жінка", бо цілого її артикулу не читав, але вона може писати по своєму. Знову я розумію справу так, що не можливо звернути всю енерґію національного організму до боротьби з небезпекою, коли зліпиться механічно всю галайстру до купи. Ідея обєднує, а ніщо інше.

Вкінці сам д-р Ґалан повинен це найкраще знати, бо вся його праця в напрямі такого „зліплювання" не принесла досі ніяких позитивних результатів. Як довголітній голова Стрілецької Громади бажав він довгими літами „обєднати" іміґрацію по місцевостях під проводом Стрілецьких Гуртків. Казав, що таким чином буде можна лекше повести більшу акцію на допомогу інвалідам. Так говорив нам, коли був в Шікаґо тому 10 років. Якийже вислід з цього? Ціль була ясна і д-р Ґалан мав на думці зробити добре. Але виявилося, що механічно Стрілецькі Гуртки не годні нічого зліпити, хоч би мали тільки інвалідів і військову справу на думці. Життя вносить жива ідея, що притягає живих людей. Доперва без живої ідеї й живих її визнавців наступить в Америці „Чотирокутник смерти". При кінці ще зверну увагу на одно: д-р Ґалан твердить, що „на основі наспілих відомостей завчасно видавати осуд про ці події", себто про ті події на Карпатській Україні, що „тронули кожного з нас до глибини душі". Ні, п. д-р Ґалан. Карпатська Україна пішла в кровавий бій і тисячами трупів засвідчила, що вона свято вірила в те, що сама голосила про наш національний ідеал і те, як треба змагати до його здійснення. Всьо інше є побічне. Цікаве, трагічне, але побічне. І ось та постава Карпатської України, постава тих, що були ідеольоґічно обєднані, обєднала вже і в Америці усіх тих, кого можна обєднати, як це написала „Свобода" у Великодному числі.

Інж. Степан Куропась,
Шікаґо, Илл.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бруклин, Н. Й. — У звіті про „Віче в справі Карпатської України" був уступ про промову інж. Андрія Кістя, в якій він змальовував відносини в Карпатській Україні за чеської влади та фактами виказував, скільки доводилось там витерпіти від чехів тим нашим діячам, що тепер положили свої голови в обороні Закарпаття, що тепер повішені чи розстріляні. Через помилку був цей уступ пропущений в друку, що отсим справляється. До жертводавців на Карпатську Україну додати по $1: Степан Лис і Катерина Баран.

ПРИПИНИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" В КАМЕНОБРОДІ.

Староство в Городку припинило діяльність читальні „Просвіти" в Каменоброді, мовляв — „члени управи читальні допустилися низки саботажевих і терористичних протидержавних вчинків" та „підчас зборів читальні її члени розвивали суперечну зі статутом акцію у звязку з теперішніми самоуправними виборами". — Ще 25-го лютого у Каменоброді арештували: Петра Помірчого, Івана Таратулу, Василя Чапельського й Омеляна Каву.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали У. Н. Дому, 181-183 Фліт ул. Всі члени повинні прийти на ці збори, бо є справи до вирішення. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости. Проситься членів старатись приєднати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу, за що дістанете нагороду. — М. Баран, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. Звичайні місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221., відбудуться в неділю, 16. квітня, в церковній салі при Оклей і Райс ул., в 12. годині вполудне. Просимо всіх членів і члениць прийти на збори й вирівняти свої вкладки та привести своїх знайомих, щоби записати їх до У. Н. Союзу. — П. Васильовський, предс.; О. Любас, кас.; Т. Шпікула, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться в неділю, 16. квітня, в 12. годині вполудне, в У. Н. Домі. Проситься членів прийти й вирівняти свої залеглости. — Микола Задерецький, пр.; Стефан Морозович, фін. секр.; Іван Жук, рек. секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 317., відбудуться в неділю, 16. квітня, по Сл. Божій. Проситься всіх членів прибути й вирівняти свої залеглости та взяти участь у нарадах. — Й. Бойко, предс.; М. Дидик, скарб.; Р. Пристай, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11., відбудться 16. квітня, в годині 1., зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Вудвіл. Проситься всіх членів прибути на ці збори і вирівняти свої довги, бо не можемо дальше утримувати членів довше як один місяць. Котрий член не заплатить, буде суспендований, бо в домашній касі фонд вичерпаний і не можна за нікого вислати належитости до головної канцелярії. — Теодор Волощук, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Мітинг Запорозької Січі, від. 305., відбудеться в неділю, 16. квітня, зараз по Сл. Божій, в церковній гали, де все, в годині 11:30. Усі збори як один! І най кожний приведе зо собою нового члена, а довгуючі члени най прийдуть і вирівняють свої залеглости, бо хто не прийде і не скаже причини, чому не може заплатити, то без ріжниці буде суспендований, бо наша від. каса не всилі за нікого засилати вкладок, щоби потім не нарікав ніхто на урядників. — М. Гентош, фін. секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170., відбудуться в неділю, 16. квітня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ці збори обовязком кожного відділового урядника й члена прибути, бо є важні справи до полагодження. Кожний член повинен прийти на збори для спільних нарад і забрання тікетів на представлення Тов-а, бо це є членським обовязком. Припоминаю довгуючим членам вирівняти свій довг до У. Н. Союзу і до Тов. Січи і прошу за діти заплатити свої вкладки, бо в противнім разі будуть такі члени суспендовані. Прошу привести на збори своїх знайомх, щоби можна їх вписати в члени У. Н. Союзу. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. Звичайні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347., відбудуться в неділю, 16. квітня, точно в 2. годині пополудні, в гали, де звичайно. Просимо всіх членів прибути на ті збори, бо є справи ди полагодження. Довгуючі члени мають прийти й вирівняти свої вкладки. — М. Романюк, предс.; К. Глосніцька, кас.; Г. Тимчій, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Місячні збори Укр. Тов. Січ, від. 282., котрі мали відбутися 9. квітня (Воскресення Христове), відбудуться в наступну неділю, то є 16. квітня, в год. 2. попол. Всі члени обовязані явитися, бо є важні справи до порішення. — Петро Танасишин, предс.; Іван Пігуляк, фін. секр.; Віктор Осухівський, кас.; Ілля Лущак, рек. секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 206., відбудуться в неділю, 16. квітня, в церковній гали при Вест Скул ул., точно в год. 1:30 пополудні. Просимо всіх членів прибути на ті збори, бо контроля й уряд мають здати справоздання за 3 місяці. Також є інші важні справи до полаодженгня. Проситься членів привести нових членів, щоб вписати їх до Тов. й У. Н. Союзу. — І. Околіта, предс.; М. Копернюк, кас.; І. Кокольський, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Квартальні збори Бр. св. Володимира, від. 65, відбудуться в суботу, 15. квітня, в салі парохіяльній при Савт Стр. На цих зборах урядники, дадуть справоздання за 3 місяці. Також будеться видавати тікета на спільний баль відділів У. Н. Союзу в Елизабеті. Тому проситься всіх членів прибути на сей мітінг. — Яків Красновський, предс.; Григорій Налепа, кас.; Андрій Смит, секр. фін.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97., відбудуться в неділю, 16. квітня, в 2. год., в галі церковній, 47 Говп Ев. Проситься всіх членів прийти на збори, а довхних членів, щоби вирівняли свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — П. Мікула, предс.; М. Табачук, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Йосафата, від. 217 відбудуться в вівторок, 18. квітня, в годині 7:30 вечером, в гали, де звичайно. Проситься всіх членів прибути, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають прийти і вирівнати свої довги на цих зборах, бо впротивнім разі будуть суспендовані. На цих зборах будемо принимати нових членів до Бр. і У. Н. Союзу. Тож, члени, старайтесь і приведіть по одному кандидатові й впишіть їх в ряди У. Н. Союзу, за що отримаєте надгороду. — М. Рудий, предс.; А. Іванів, секр.

БОСТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Е. Коновальця, від. 238 відбудуться в неділю, 16. квітня, в церковній гали зараз по відправі. Проситься всіх членів і члениць прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення; маємо усталити день і місце де відбудеться посвячення відділових прапорів і 45-літній ювилей нашого Батька-Союзу. Рівнож інші важні справи. Для того пожадано, щоби кожний член був приявний. — П. Мороз, гол.; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секретар.

ФРАНКФОРД, ПА. Місячні Збори Тов. ім. Дм. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 15. квітня, в годині 7:30 вечером в домі Укр. Громади, 2171 Вакелінг вул. Проситься членів прийти на час. Є важні справи до помагодження. Довгуючим членам пригадуємо, щоби вирівнали свої залеглости. Хто бажавби стати членом У. Н. Союзу, або вписати свої діти, нехай зголоситься на збори. — М. Андріїв, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 16. квітня, в 12. годині вполудне. Проситься всіх членів бути приявними на цих зборах. — Уряд.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертвам оборони Карпатської України.

Підчас Великодного Богослуження у Першій Українській Презвитерській Церкві в Нюарку церковний комітет зарядив збірку на поміч Карпатським Січовикам, котрі потерпіли у нерівнім бою з мадярськими ордами, стаючи в обороні Карпатської України. На ту ціль зібрано $28.55, котрі вислано до централі ОДВУ.

Церковний Комітет.

СЕЙНТ ЛУЇС, МО.

Жертвам мадярського дикунства.

На Ваш поклик в справі помочі раненим і полоненим Карпатської України засилаю $5. Жертва справді маленька, але щира.

Вдова.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

Жертвам мадярського дикунства.

На жертви Карпатської України зложили такі члени 4-го відділу У. Н. Союзу, братства св. о Миколая: К. Каленич, І. Пупчик, В. Черепака, С. Павчак, В. Кусень — всі по $1; В. Глива, С. Моряк — по 50 ц. Гроші вислано через Обеднання.

БУРЛІНҐТОН, ВТ.

Жертвам мадярського дикунства.

Читаю в часописі, що треба негайної ломочі раненим січовикам і втікачам з Карпатської України. Отож посилаю від себе через Обеднання $25 на ту ціль. Це справа дійсно важна і треба, щоб всі поспішили з помочею.

Іван Загоруйко.

ВІЧА, ЗБОРИ І Т. І.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Допомога вигнанцям Карп. України.

В справі негайної допомоги раненим і полоненим Січовикам та політичним вигнанцям Карпатської України відбудуться ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ представників братств і товариств у вівторок, 18. квітня, в год. 8:30 веч., в Укр. Галі.

Комітет допомоги Карп. Україні.

ФОРЕСТ ГИЛ, Н. Й.

На жертви мадярського дикунства.

Гром. Михайло і Неоніля Гайворонські переслали через Обеднання $10 на ранених січовиків з Карпатської України.

ФРЕНКФОРД, ПА.

Жертвам мадярського дикунства.

Я, молодий американець українського походження, пересилаю через Обеднання $5 для тих героїв, котрі так завзято боронили свій рідний край перед дикими мадярами. Взиваю всіх молодих, тут роджених українців, хай в теперішний час відмовлять собі так званий американський „ґуд тайм", а ці гроші хай вишлють на поміч потерпілим героям.

Володимир Омелян.

Помилка.

— А я вважав вас за порядного чоловіка.
— А я вас ні!
— Но, то ми обидва помилилися.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО. (81)

В цю хвилю, коли атарець хотів пробити ззаду Лявака Тарзан зверху дерева пустив стрілу, що вбилась глибоко в груди напасника. Він впав трупом. Інший атарець не знав в першій хвилі, що сталось. Не надумуючись довго, він пустився зо списою до Лявака. Але в ту хвилю знов стріла засвистіла і вбилась в його груди. Атарець видав зо себе страшний крик.

Лявак прошептав до Гелени: „Це певно Тарзан. Хтоби це міг бути інакший!" „Так, це певно Тарзан", згодилась Гелена. „Він все прибуває на поміч тоді, коли найбільше помочі потрібно". До раненого атарця прибігли його товариші. Вони оглядали стрілу, але не знали, звідки вона зявилась. Вони дещо здивовано оглядались довкруги. Втім засвистіла стріла.

Вона вбилась тимразом в атарця, що стояв попереду інших, обернений плечима до Тарзана. „Хто це?" видалось з уст заляканих атарців. Тепер втрутився до розмови Лявак і повним гідности голосом сказав: „Це наш бог, він зберігає своїх дітей". В цій хвилі прийшла та видумка Ляваковi на голову не випадково. Появу Тарзана наші вязні зустріли як справді якого спасителя.

Атарці тим зовсім збились з пантелику. Вони вже хотіли розбігатись. Але страх перед карою королеви здержував їх. Один із них знайшов пораду: він звелів вязням уступитись з цього небезпечного місця, в інше місце. В той спосіб вони думали уникнути небезпечних стріл „бога білих". Лявак і Гелена дивувались, чи часом це їм направду не вдасться.